

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет історії, політології та національної безпеки
Кафедра всесвітньої історії

СИЛАБУС

нормативної навчальної дисципліни

Сучасні методики навчання

підготовки магістрів
галузі знань 02 Культура і мистецтво
спеціальності 027 Музеєзнавство, пам'яткознавство
освітньо-професійної програми «Музеєзнавство, пам'яткознавство,
 культурний туризм»

Луцьк – 2022

Силабус нормативної навчальної дисципліни **«Сучасні методик навчання»** підготовки магістрів

галузі знань 02 Культура і мистецтво

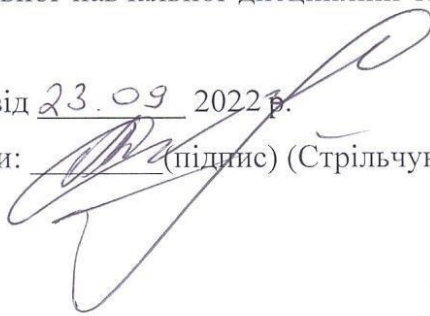
спеціальності 027 Музеезнавство, пам'яткознавство

освітньо-професійної програми «Музеезнавство, пам'яткознавство, культурний туризм»

Розробник: Шульга Світлана Анатоліївна, доктор історичних наук, доцент, професор кафедри всесвітньої історії

Силабус нормативної навчальної дисципліни затверджено на засіданні кафедри всесвітньої історії

протокол № 3 від 23.09 2022 р.

Завідувач кафедри: (підпис) (Стрільчук Л.В.) .

I. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	галузі знань 02 Культура і мистецтво	Нормативна
Кількість годин/кредитів 4 / 120 год.	спеціальності 027 Музезнавство, пам'яткознавство освітньо-професійної програми «Музезнавство, пам'яткознавство, культурний туризм»	Рік навчання перший
		Семестр 2-ий
		Лекції 20 год. Практичні(сем.) 16 год. Лабораторні Індивідуальні
		Консультації 8 год.
		Самостійна робота 76 год.
ІНДЗ: €		Форма контролю: іспит
Мова навчання		українська

II. Інформація про викладача

Шульга Світлана Анатоліївна

Науковий ступінь доктор історичних наук

Вчене звання доцент

Посада професор кафедри всесвітньої історії

Контактна інформація

Дні занять (за електронним розкладом)

III. Опис дисципліни

1. Анотація курсу

Навчальна дисципліна «Сучасні методики навчання» виконує важливих функцій у фаховій підготовці вчителя старшої школи, фахівця музейної справи. Вона завершує професійну їх підготовку, надаючи інструментарій для їхньої діяльності, покликаний формувати ключові та предметні компетентності, закладати громадянські особистісні якості учня, яких потребує демократичне суспільство (інтелектуальну чесність, відкритість розуму, толерантність, громадянську гідність), виконує роль провідника у переході від базової освіти до профільної, до особистісно орієнтованого навчання та виховання на уроках вітчизняної та всесвітньої історії громадянських патріотичних якостей та почуття власної гідності, формує фахові компетентності в галузі музейної справи.

Завданнями курсу є засвоєння студентами знань основних закономірностей навчання та виховання на уроках історії, оволодіння базовими теоретичними та практичними

навичками навчання історії та ведення організаційно-виховної роботи; набуття вмінь поєднувати традиційні та інноваційні методи та технології навчання, продукувати їх; формування свідомого творчого ставлення до майбутньої педагогічної діяльності, оволодіння навичками інформальних практик навчання впродовж життя, толерантного спілкування в соціумі, ведення навчальної та виховної роботи з старшокласниками та дорослими у музейному середовищі.

2. Пререквізити. Нормативні та вибіркові курси бакалаврської програми.

Постреквізити.

3. Мета і завдання навчальної дисципліни

Метою курсу є забезпечення підготовки студентів/студенток до професійної діяльності з навчання історії в закладах загальної середньої та профільної освіти та навчання у музейній сфері, надання на основі компетентнісного принципу теоретичних знань та практичних вмінь, що становлять основу професійної підготовки майбутнього вчителя та фахівця музейної справи.

4. Результати навчання (Компетентності)

За результатами вивчення курсу студенти повинні оволодіти наступними **компетентностями:**

ЗК 2. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.

ЗК 3. Здатність працювати з урахуванням вітчизняного і міжнародного контексту.

ЗК 6. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

СК 4. Здійснення науково-дослідної, науково-педагогічної, управлінської діяльності.

ПР 11. Застосовувати набуті знання для проведення науково-дослідної роботи у професійній діяльності.

ПР 14. Застосовувати сучасні методики навчання у професійній діяльності.

5. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Лабор.	Сам. роб.	Конс.	Форма контролю
Змістовий модуль 1.						
Тема 1. Компетентність як поняття. Компетентністний підхід у навчанні.	12	2		10		ДС, ІРС, Р
Тема 2. Інноваційність у навчальній діяльності : поняття, напрямки.	10	2		6	2	ДС, ДБ
Тема 3. Інноваційні методи, прийоми та засоби навчання .	4	2		2		
Тема 4. Інтерактивне навчання: мета, особливості застосування для навчання школярів і дорослих.	6	2		4		РМГ
Тема 5. Методики інтерактивного навчання.	6		2	4		ДС, Р

Тема 6. Ситуаційні методи навчання як трансформована модель практичного методу.	10	2		6	2	ДС, Р,
Тема 7. Метод проектів як різновид інноваційних технологій у навчанні та професійній діяльності.	4		2	2		Р, ДС, ДП
Тема 8. «Рольові ігри». Методика проведення дидактичної гри. Синанон як метод підготовки до професійної діяльності.	8	2	2	4		ДС, ДБ, ІРС
Разом за модуль 1	60	12	6	38	4	
Змістовий модуль 2.						
Тема 9. Mind maps – новітній спосіб організації інформації для навчання та професійного росту.	14	2	2	10		ДС, ІРС
Тема 10. Кейс-метод новітній спосіб подання інформації	6	2		4		РМГ, ІРС
Тема 11. Методика презентації в музейній справі. .	4			4		ДС, ІРС, РМГ
Тема 12. Новітні стратегії навчання в музейній справі.	10		2	8		ІРС,
Тема 13. Виховна та дослідницька робота в музейному просторі.	10		2	8		ДС, ДБ, РМГ, ІРС
Тема 14 Сучасні форми організації навчання. Неформальне та інформальне навчання.	6	2	2		2	РМГ, Р, ІРС
Тема 13. Перевірка та оцінка рівнів навчальних досягнень здобувачів освіти за інноваційними технологіями: навчання за допомогою запитань.	10	2	2	4	2	ДС, ВРС
Разом за модулем 2	60	8	10	38	4	
Поточна оцінка (поточне оцінювання)						30
Модульна контрольна робота (М1+М2)						60
ІНДЗ (додається до поточної)						10
Інше						-
Всього годин / балів:		20	16	76	8	100

Форма контролю: ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, РЗ/К – розв’язування задач/кейсів, ІНДЗ/ІРС – індивідуальне завдання/індивідуальна робота студента, РМГ – робота в малих групах, МКР/КР – модульна контрольна робота/ контрольна робота, Р – реферат (аналітична записка, аналітичне есе, аналіз твору тощо).*

6. Завдання для самостійного опрацювання.

Самостійна робота студентів з курсу здійснюється за вибором студентом одного із завдань (ІНДЗ - 10 б.):

1. Підготувати повідомлення на тему (опис обраного методи навчання відповідно до спеціальності).
2. Підготувати презентацію на тему за вибором.
3. Скласти глосарій до курсу «Сучасні методики навчання».

IV. Політика оцінювання

Оцінювання навчальних успіхів студента здійснюється на основі виконання індивідуального завдання, підготовки семінарських занять та контрольних робіт з курсу. Відвідування лекційного та семінарського курсів обов’язкове. Оцінювання здійснюється так: семінарські заняття, активна участь в них (30 б.); ІНДЗ оцінюється в 10 б.; модульні контрольні роботи виконуються у письмовій, тестовій або усній формах (60 б.) . Підсумковий бал 100.

В разі неможливості бути присутнім на заняттях, студент повідомляє про це старосту групи або викладача і складає дану пропущену тему викладачеві індивідуально.

За бажанням (при недостатній кількості балів) і консультацією із викладачем студент може додатково скласти тести за обраною темою або за результатом співбесіди і в такий спосіб підвищити підсумковий бал.

V. Підсумковий контроль

Формою підсумкового семестрового контролю є **іспит**. Контроль здійснюється за підсумками поточного, проміжного та модульного контрольного оцінювання, виконання ІНДЗ.

Питання для контролю:

1. Профілізація загальноосвітньої школи: проблеми та мета.
2. Концепція Нової української школи: основні положення.
3. Поняття компетентностей і компетенцій. Компетентнісний підхід у навчанні історії.
4. Інноваційність у навчальній діяльності : поняття, напрямки.
5. Інтерактивне навчання: мета, особливості.
6. Методики інтерактивного навчання.
7. Ситуаційні методи навчання як трансформована модель практичного методу.
8. Інноваційні методи, прийоми та засоби навчання.
9. Метод проектів у навчанні та професійній діяльності.
10. «Рольові ігри». Методика проведення дидактичної гри.
11. Mind maps – новітній спосіб організації інформації для навчання та професійного росту.
12. Засоби навчання в загальноосвітній школі: новітні підходи та методи, форми навчальної діяльності.
13. Методика презентації у навчальному процесі.
14. Новітні методики навчальної роботи з джерелами.
15. Сучасні методики виховання в музейному просторі.
16. Новітні навчальні стратегії в музейній справі.
17. Словесний метод навчання та новітні його прийоми.
18. Використання сучасних видів наочності.
19. Перевірка та оцінка рівнів навчальних досягнень здобувачів освіти за інноваційними технологіями: навчання за допомогою запитань.

20. Сутність практичного методу навчання. Види практичних завдань та методика навчальної діяльності з ними.
23. Інтерактивні технології навчання.
24. Сучасні форми організації навчання.
25. Неформальне та інформальне навчання : сутність, форми організації.

VI. Шкала оцінювання

Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Оцінка
90 – 100	Відмінно
82 – 89	Дуже добре
75 – 81	Добре
67 – 74	Задовільно
60 – 66	Достатньо
1 – 59	Незадовільно

VII. Рекомендована література та інтернет-ресурси

А) Документи

Державний стандарт базової і повної загальної середньої освіти : затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 р. № 1392. *Офіційний вісник України*.

2012. № 11. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/ru/1392-2011-%D0%BF>

Закон про освіту. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>

Концепція загальної середньої освіти (12-річна школа). URL:

<http://www.mon.gov.ua/education/average/concept.doc>

Концепція профільної освіти. URL:

<https://mon.gov.ua/storage/app/media/npa/5a1fe82a9c95d.pdf>

Концепція НУШ:

<https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf>

Національна доктрина розвитку освіти. URL : <http://www.president.gov.ua/documents/151.htm>

В) Література

Акінфієв О. Реферат як приклад дослідницької роботи. *Історія в школі України*. 2008. №8. С. 16–21.

Баханов К. Навчання історії за інтегрованою системою. *Історія в школі України*. 2010. № 2. С. 14–18.

Баханов К. Навчання історії за проектною системою. *Історія в школі України*. 2010. №3. С. 33–41.

Баханов К. Робочий зошит учня – інноваційний засіб навчання у другій половині 1990-х років. *Історія в школі України*. 2006. №9. С. 16–21.

Баханов К. Технологія групової творчої справи в навчанні історії в школі. *Історія в школі України*. 2010. № 1. С. 23–28.

Буйницька О. П. Інформаційні технології та технічні засоби навчання: [навчально-методичний посібник для самостійного вивчення курсу]. Кам'янець-Подільський: ПП Буйницький, 2009. 100 с.

Гін А. О. Прийоми педагогічної техніки: Вільний вибір. Відкритість. Діяльність. Зворотний зв'язок. Ідеальність: посібник для вчителів. Луганськ: Навчальна книга. Янтар. 2004. 84 с.

Громова Л. П. Використання ілюстративного матеріалу для створення дистанційного курсу історії України. URL: <http://conf.vntu.edu.ua/zrazok/zrazok2.html>

Гуткевич С. О., Оніщенко І. Г. Світовий освітній простір: тенденції та перспективи

розвитку в умовах глобалізації. Монографія. Київ, 2014. 205 с.

Енциклопедія педагогічних технологій та інновацій / Автор-укладач Н. П. Наволокова. Харків, 2009. 176 с. (Серія «Золота педагогічна скарбниця»).

Десятов Д. Використання мережевого геосервісу GOOGLE-MAPS в процесі навчання історії. *Історія в школі*. 2013. Червень. С. 22–24.

Десятов Д. Використання мережевих технологій як засобу організації кооперативної діяльності учнів в процесі навчання історії. *Історія в школі*. 2013. Липень-серпень. С. 16–19.

Десятов Д. Використання ВЕБ-КВЕСТУ як методу розвитку дослідницьких умінь учнів у процесі навчання історії. *Історія в школі*. 2012. Вересень. С. 22–25.

Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології : підручник. 2-ге вид., допов. Київ, Академвидав. 2012. 352 с.

Єрмоленко А. Як працювати з джерелами інформації на уроках історії. *Історія в школі України*. 2007. №7. С. 35–36.

Журба Л. Проблемні ситуації та способи їх створення на уроках новітньої історії України. *Історія в школі*. 2006. №6. С. 28–33.

Задорожна Л. Навчити працювати самостійно (інтеграційний метод роботи з історичними документами). *Історія в школі України*. 2014. №5. С. 7–10.

Кремень В. Г. Філософсько-освітня діяльність: інноваційні аспекти. *Становлення і розвиток науково-педагогічних шкіл: проблеми, досвід, перспективи*: зб. наук. праць. / за ред. Василя Кременя та Тадеуша Левовицького. Житомир, Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2012. С. 10–26.

Коляда І. Урок-історична вікторина-ефективна форма організації реалізації засад особистісно-орієнтованого навчання. *Історія в школі*. 2015. №1. С. 22–26.

Кузьменко О. Урок-семінар. *Історія в школі України*. 2015. №2. С. 29-31; № 6. С. 20–21.

Мисан В Сучасний урок історії: типологія, структура, характеристика форм. *Історія в школі*. 2006. №2. С. 20–23; №3. С. 20–23.

Мокрогуз О. Методичні засади використання мультимедійної презентації. *Історія в сучасній школі*. 2012. № 4. С. 35–38.

Осадчук Р. Умови, які забезпечують ефективність застосування самостійної роботи учнів у профільному навчанні. *Історія в школі*. 2007. №2. С. 12–13.

Островський В. Тестовий контроль і оцінювання навчальних досягнень учнів з історії в контексті компетентнісного підходу. *Історія в школі України*. 2010. № 2. С. 4–13.

Павленко Л. Словесно ігрова форма навчання. *Історія в школі України*. 2016. №6. С. 23–27.

Павленко О. Контроль в освіті як дидактична категорія і наукова проблема. *Історія в школі*. 2015. №5. С. 20–22.

Подобєд О. Віртуальні навчальні екскурсії історичними просторами України та зарубіжних країн. *Історія в сучасній школі*. 2012. №6. С. 27–29.

Пометун О. Компетентнісний підхід у сучасній історичній освіті. *Історія в школі України*. 2017. № 6. С. 3–13.

Пометун О., Пироженко Л. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання. К.: Вид-во «А.С.К.». 2004. 192с.

Пометун О. Методика навчання історії в школі. К.: Генеза, 2006. 328с.

Пометун.О. Запитання як найважливіший спосіб взаємодії вчителя й учнів у процесі навчання. *Історія в школі України*. 2006. №3. С. 25–29.

Пометун О. Компетентнісний підхід у сучасній історичній освіті. *Історія в школі України*. 2007. №6. С. 3–7.

Приходько А. Нові освітні технології та способи їх реалізації. *Історія в школі*. 2005. № 2. С. 23–29.

Сисоєва С. О. Інтерактивні технології навчання дорослих: навчально-методичний посібник / Сисоєва С.О.; НАПН України, Ін-т педагогічної освіти і освіти дорослих. Київ : ВД «ЕКМО», 2011. 324 с.

Сисоєва С.О., Педагогічні технології професійної підготовки фахівців: навчальний тренінг. Київ : Університет «Україна». 2007. 185с.

Сисоєва С.О. Педагогічний експеримент у наукових дослідженнях неперервної професійної освіти. Луцьк, ВАТ «Волинська обласна друкарня», 2009. 460 с.

Терно С. Чи навчені наші учні мислити критично? *Історія в школі України*. 2007. №7. С. 18–23.

Терно С. Як підвищити ефективність навчання? (Науково-технологічні засади формування історич понять). *Історія в школі України*. 2003. №5. С. 21–25.

Феномен інновацій: освіта, суспільство, культура: Монографія/за ред. В. Г. Кременя. Київ : Пед. думка. 2008. 472 с.

Фурман А. Підручник у модульно-розвивальній системі: зміст, структура, оформлення. *Рідна школа*. 2000. №7. С. 23–32.

Інтернет-ресурси

Сахновський О. Європейський вимір історичної освіти в Україні: виклики та перспективи.

URL: [file:///F:/User/Downloads/NZTNPU_ist_2014_2\(1\)_46.pdf](file:///F:/User/Downloads/NZTNPU_ist_2014_2(1)_46.pdf)

Інформальне (informal) навчання [Jane Hart. You can't manage informal learning – only the use of informal media Електронний ресурс. URL: <http://www.c4lpt.co.uk/blog/2011/10/28/you-cant-manage-informal-learning-only-use-of-informal-media/>

Неформальне (non-formal) навчання (автором є Малкольм Ноулз, 1970 р.) [Jane Hart. You can't manage informal learning – only the use of informal media Електронний ресурс. URL: <http://www.c4lpt.co.uk/blog/2011/10/28/you-cant-manage-informal-learning-only-use-of-informal-media/>

Формальне навчання (відповідно до визначення CEDEFOP [Jane Hart. You can't manage informal learning – only the use of informal media Електронний ресурс. URL: <http://www.c4lpt.co.uk/blog/2011/10/28/you-cant-manage-informal-learning-only-use-of-informal-media/>

Ментальні карти – створення (по сервіс, закони створення. URL : <https://www.youtube.com/watch?v=xw6WYP2pDR8>

Інтелект-карта як інтелектуальний спосіб запам'ятовування програми, як скласти ? URL : <https://www.youtube.com/watch?v=ynRUz9gpBpU>

УІІІ. Тематика семінарських занять

Тематика семінарських занять	Кількість годин
Тема 5. Методики інтерактивного навчання. 1. Поняття інтерактивного навчання. Інтерактивні технології навчання історії в старшій школі. 2. Особистісно-орієнтоване навчання історії в школі, сутність та значення. 4. Технологія кооперативного навчання. 5. Технологія ситуативного моделювання. 6. Інтерактивний урок. 7. Практичне завдання: 1)Доберіть до самостійно обраної теми уроку ігри різних типів, визначте оптимальний варіант їх використання. 2) Доберіть тему екскурсії / навчальної гри та запропонуйте сценарій її проведення. 3) Доберіть тему архівної виставки (інше) та запропонуйте її реалізацію із використанням інтерактивних методів навчання.	2
Тема 7. Метод проектів у навчанні та професійній діяльності.	2

1. Ідея проектної навчальної діяльності (Д. Дьюї, А.Флітнер). 2. Типи навчальних проектів (за спеціальностями). 3. Етапи реалізації проекту. Формування компетентностей.	
Тема 8. «Рольові ігри». Методика проведення дидактичної гри. 1. Метод ділової гри та його значення. 2. Види ділових ігор: “мозковий штурм”, інноваційні, імітаційні, організаційно-діяльнісні, організаційно-комунікативні. 3. Дидактичні ігри: функції, методика організації. 4. Квест-гра. 5. Практичне завдання: запропонувати тему та розробити план проведення дидактичної /ділової гри.	2
Тема 9. Mind maps – новітній спосіб організації інформації для навчання та професійного росту. 1. Поняття інтелектуальних карт. Застосування карт та їх функції. 2. Етапи створення інтелектуальних карт. Основні правила. Практичне завдання: запропонуйте варіант інтелектуальної карти (за спеціальностями).	2
Тема 13. Виховна та дослідницька робота в музейному просторі. 1. Роль музеїв у навчанні старшокласників. 2. Методика проведення навчальних та виховних заходів в музейних закладах. 3. Практичне завдання: розробити тематику музейних заходів для учнів старшої школи.	2
Тема 12. Новітні стратегії навчання в музейній справі. 1. Музей як заклад неформальної та інформальної освіти. 2. Навчальні технології в музеєзнавстві. 3. Практичне завдання : розробка навчальної екскурсії, практичне завдання в музейному просторі.	2
Тема 14. Неформальне та інформальне навчання. 1. Поняття формального, неформального та інформального навчання. 2. Методи поєднання різних видів освіти.	2
Тема 13. Перевірка та оцінка рівнів навчальних досягнень здобувачів освіти за інноваційними технологіями: навчання за допомогою запитань. 1. Традиційні та нетрадиційні методики оцінювання рівня знань. 2. Методика тестової перевірки знань . 3. Практичне завдання: скласти варіант тестів (три рівні) за обраною темою.	2